

Hız. Peygamber ve İnsan Onuru Prof. Dr. Abdullah Kahraman Marmara Üniv. İlahiyat Fak. Her yönüyle örnek ve önder olan Hız. Peygamber, aynı zamanda bir onur, şahsiyet ve erdem insanıdır. İnsanlık onur adına ne kaybetmişse onun mesajında bulmuştur ve bulacaktır. Bu yüzden Hız. Peygamber insanlığın iftihar tablosudur. Onu tanıyanlar ve örnek alanlar için bu ifadeler hakikatin ifadesinden başka bir şey değildir. Rasul-i Ekrem’i tanımayanlar ve örnek şahsiyetinden haberdar olmayanlar bu ifadeleri hamasi ve duygusal olarak değerlendirebilirler. Aslında bunlar hamasetin yansıması değil ona olan hasretin tezahürüdür. Hız. Peygamber, kendinden önce gelen peygamberlerin nurlu izini takip ederek insana insanlığı, hakkı, adaleti, şahsiyetli olmayı, onuru, insan onur ve şerefine uygun olarak yaşamayı yeniden öğretmiştir. Onun ebedî mesajı ile insanlık sadece saygıyı değil, hem kendine hem de başkalarına saygılı davranmayı öğrenmiştir. Onu imanla takip edenler, “onur” kelimesinin sadece adını değil, onur adına nasıl mücadele edileceğini ve nasıl onurlu yaşanılacağını da öğrenmişlerdir. Her şeyi yaratan, yaptığı ve yarattığı her şeyde bir hikmet bulunan Yüce Allah’ı bırakıp basit putlara tapmak insanın yaratıcısına, kendisine ve inanca saygısını ve aynı zamanda onurunu yitirmesi demektir. Hız. Peygamber tevhit eğitimi boyunca bunu hatırlattı ve insanın önce kendisini sonra da Rabbinin tanımasını temin etti. Zira kendini, nereden ve niçin geldiğini bilen Rabbinin bilir. Özgürlüğünü arayan insanın neye inanacağını doğru tespit etmesi tanımanın ve özgürlüğün temel şartıdır. Böylece Hız. Peygamber’in mesajından nasıplenenler, evrendeki yerlerini, konumlarını ve sorumluluklarını öğrenmiş oldular. Rabbinin tanıyan insan, onuruna ve şahsiyetine zarar verecek davranışları da öğrendi. Böylesi sorumluluk bilinciyle dolu olan insan elbette diğer insanlardan farklı olacaktı. Bu sebeple Kur’anın onun önüne “takva” diye bir hedef koydu ve bu hedefe göre hareket edenleri “mütaki” olarak tanımladı. Kur’anın tarafından verilen bu sıfat çok özeldi ve mümini diğer insanlardan ve hatta bilinçsiz Müslümanlardan farklı kılıyordu. Ç,ünkü takva, kendini, Rabbinin, onurunu, şahsiyetini ve sorumluluğunu bilen Müslümanı ifade ediyordu. Böylece insanda doğuştan var olan en üstün olma duygusu “takva” ile karşılık buldu ve üstünük için takva ilahî bir ölç,ü olarak belirlendi. Aynı zamanda takva onurlu yaşamının da en önemli yollarından biri oldu. Takva hedefi, müminler için âdetay kalite kontrol mekanizması olarak kabul edildi. Artık üstünük yarışını yapanlar takvada yarışmalıydılar. Nitekim sahabe içerisinde özellikle bazıları böyle bir yarışa girmiş, kendilerini biraz da sıkıntıya sokmuş ve Peygamber (s.a.s.) tarafından dengeli davranmaya davet edilmişlerdi. Hız. Peygamber’in insanlığı kurtuluşa erdiren mesajının rahmet pınarından süzülen zülal kıvamındaki sular insanların gönül bahçelerini suladı. İslam’a girmek için tamamen bilerek, inanarak ve özgür ifadeleriyle tekrar ettikleri “la ilahe illallah” ifadesi, müminler için hem bir bağlılık yemini, hem iman akdi hem de gerçek özgürlüğün ilanı idi. Kur’an’daki ifadesiyle (İbrahim, 14/24.) “şecere-i Tayyibe” yani temiz, asil ve bereketli bir ağç olan bu “kelime-i Tayyibe” ile Müslümanlar bütün beşerî tutsaklıklardan kurtuldular. Aslında bu, bir farkındalık bilinci idi. Evrendeki konumlarını bilenler, insan olmak için onur ve şahsiyetin vazgeçilmezliğine inananlar bundan sonra onurlu

olmanın ve onurlu yaşamının mücadelesini vermeye başladılar. Şahsiyet ve onurlarını hiçbir şeye değişmeyerek insanlık için numune hâline geldiler. Bu yüzden asr-ı saadet aynı zamanda insanın onurunu tanımasının, bulmasının ve korumasının altın ve örnek çığdır. Hz. Peygamber’ın mesajını doğru okuyan İslam âlimleri, insanın üccedil; temel hakla doğduğunu tespit etmişlerdir. Bunlar, mülikiyet, hürriyet ve ismettir. Yani insan doğuştan çalışıp kazanma ve mülikiyet elde etme hakkına sahiptir. Onu yaratan hür olarak yaratmıştır. Allah’a kul olan insan hiç kimsenin ve hiçbir nesnenin esiri ve kölesi olmaz. Kölelik, sonradan olan, insanın aslına, orijinal kimliğine aykırı ve onurunu zedeleyen bir durumdur. İnsanın doğuştan sahip olduğu ismet ise, onun onur ve şerefine Allah tarafından temin edildiğini anlatır. İnsan, temel hakları olan şahsiyet haklarını hiçbir varlıktan ve sonradan değil, doğuştan ve doğrudan Allah’tan alır. O, Allah’ın kulu olduğu için dokunulmazdır. Bunu formüle eden İslam âlimleri “masumiyet ademiyet iledir” demişlerdir. Yani insanın hak ve özgürlüklerine dokunulmama hakkını âdemoğlu oluşundan alır. İnsana temel hak ve özg&uumurlükleri veren sadece Allah olduğu için, hiçbir varlığın ve otoritenin onları alma hak ve yetkisi yoktur. İnsanlık, haklarının doğuştan olduğunu, onurunun Allah tarafından korunduğunu ve onurlu yaşamının gerçek ve müttaki müminlerin ayrılmaz vasfı olduğunu Hz. Peygamber’den öğrenmiştir. Ona vahyedilen Kur’anın insana verdiği değer (Tin, 95/4.), insanlık tarihinde inanılmaz bir çığır açmıştır. Hz. Peygamber de bu ayetleri sünnetiyle hem açıklamış hem de yaşayıp örneklendirmiştir. Bu yüzden Onun hayatı, onurlu yaşamının en g&uumuzel örneğidir. İnsanlık bundan sonra ona alternatif geliştiremez. Ancak o örneği taklit eder, çoğaltır ve ona onurluca tabi olur. Kur’an insan onuruna aykırı birtakım davranışları sayar ve yasaklar. Bu ayetlerden her biri, Hz. Peygamber’ın diliyle de en g&uumuzel şekilde açıklanır ve fiili sünnetiyle örneklendirilir. Mesela, Kur’an değişik vesilelerle insan onurunu zedeleyen davranışların temeli olan yalan söylemeyi yasaklar ve yalancıları zemmeder. (Münafıkun, 63/1.) Yalanı münafıklık alameti sayan (Buhari, İman, 24.) Hz. Peygamber ayrıca şu açıklamayı yapar: “Size doğru olma­nızı emrederim; çünkü doğruluk iyi olma­ya, iyilik (birr) de cennete göt&uumur&uumur. İnsan, doğrulukta sebat ederek Allah katında “sıddık” diye yazılır. Sizi yalan söylemekten de menederim; çünkü yalan suç işlemeye suç (fücur) da cehenneme göt&uumur&uumur. İnsan yalan söyleye söyleye sonunda Allah ka­tında “kezzab” diye yazılır.” (Buhari, Edeb, 69; Müslim, Birr, 102-105.) Kur’an, bir Müslümanı küccedil; ümsemeyi, alaya almayı ve lakap takmayı insan onuruna aykırı bulduğu için yasaklar. (Hucurat, 49/11.) Hz. Peygamber de bunların Müslüman şahsiyet ve ahlakına aykırı onduğunu ifade etmiştir. (Müslim, Birr, 10.) Kur’an gıybeti ölmü eti yemek kadar çirkin bulur. (Hucurat, 49/12.) Hz. Peygamber de ilgili hadisinde gıybetin insan onurunu zedeleyici yönüne dikkat çeker. (Müslim, Birr, 20.) Kur’an insanlara el açıp dilenmeyi alışkanlık haline getirmeyi insan onuruna aykırı bulup tenezzüsüz ve gani gönüllü (afif) olmayı önerirken (Bakara, 2/273.), Hz. Peygamber, dilenciliği meslek hâline getirmenin bir iffetsizlik olduğunu belirtmiştir. Elinin emeğiyle geçinme imkânı varken dilenerek mal biriktirenlerin, ahirette y&uumuz etleri soyulmuş vaziyette Allah’ın huzuruna çıkarılacaklarını da ifade etmiştir. (Buhari, Zekât, 52; Müslim, Zekât, 103, 104.) Böylece insanlık, gıybet, çekıştırme, lakap takma, gammazlık yapma gibi davranışların hem köt&uumu hem de insan onurunu zedelediğini Kur’an ile ve onun en g&uumuzel müfessiri olan Hz. Peygamber ile

ğrendi. Bu sebeple bir bütün olarak insanlık hak, özgürlük, adalet ve onur adına ne elde etmişse bunu başta Allah’a, tüm Allah elçisi olan peygamberlere ve peygamberler zincirinin son ve mükemmel halkası olan Hz. Muhammed Mustafa (s.a.s.)’ya borçludur. O, yirmi üç yıllık çileli hayatı boyunca insanlık adına bir onur mücadelesi vermiştir. Hürriyeti insanın doğuştan elde ettiği en temel hak olarak kabul eden ve öğreten Hz. Peygamber, onurları örselenmiş ve köleleştirilmiş insanların bu ezeli haklarını elde etmeleri için elinden gelen bütün gayreti sarf etmiştir. Böylece köleler, köleliğin bir yazgı olmadığına farkına varmışlardır. Onuru zedelenen ve elinden alınan kadınlar onun yerinde ve zamanında müdahaleleriyle haklarını elde edip onurlarını korumaya başlamışlardır. Böylece erkekler tarafından her şeyleri sömürülen dişi varlıklar olmanın ötesinde, kişiliklerini ön plana çıkarmayı da öğrenmişlerdir. Allah’a kul, Allah’ın emirlerine muhatap olma noktasında erkeklerden farkları olmadığını Hz. Peygamber’den öğrenen kadınlar cemaatle ibadet edip mabet iklimini soluma bahtiyarlığını elde etmişlerdir. Hz. Peygamber’e: “Allah’ın kadın kullarını Allah’ın mescitlerinden engellemeyin.” fermanını ilan ettiren kadınlar, aynı zamanda mabet adabını, mabet ikliminden yararlanma esaslarını, vakur ve onurlu İslam kadını olmanın en güzel ilkelerini âlemlerin Efendisinden öğrenmişlerdir.

[İslam ve Hayat, Güncel Vaaz ve Hutbeler](#)